



معاونت درمان  
دانشگاه علوم پزشکی تبریز



گروه پزشکی شفا

# کتابچه واحد مدیریت پسماند

واحد بهداشت محیط  
بیمارستان شفا تبریز

۱۴۰۴-۱۴۰۵

## فهرست مطالب

مقدمه.....	۳
تعریف پسماند بیمارستانی.....	۳
انواع پسماندهای بیمارستانی.....	۳
۱. پسماند عادی.....	۴
۲. پسماند عفونی.....	۴
۳. پسماند تیز و برنده.....	۴
۴. پسماند شیمیایی - دارویی.....	۴
۵. پسماندهای پاتولوژیک.....	۴
تجهیزات و دستگاه های موجود در بخش پسماند.....	۵
روتین بخش.....	۶
مدت زمان مجاز ماندگاری پسماند طبق آیین نامه مدیریت پسماندهای بیمارستانی ....	۷
خرابی و خواب دستگاه بی خطر ساز.....	۷

## مقدمه

واحد پسماند بیمارستان مسئول برنامه ریزی ، اجرا ، نظارت و پایش کلیه فعالیت های مرتبط با مدیریت ایمن پسماندهای بیمارستانی از مرحله تولید تا بی خطر سازی و امحای می باشد . این واحد با هدف پیشگیری از انتقال عفونت ، حفاظت از محیط زیست و رعایت الزامات قانونی فعالیت می کند . مدیریت صحیح پسماندهای بیمارستانی نقش اساسی در حفظ سلامت کارکنان ، بیماران ، جامعه و محیط زیست دارد . به دلیل ماهیت عفونی و خطرناک بخشی از پسماندهای بیمارستانی ، اجرای دقیق دستورالعمل های مدیریت پسماند الزامی می باشد .

## تعریف پسماند بیمارستانی

پسماند بیمارستانی به کلیه مواد زائد جامد ، نیمه جامد و مایع اطلاق می شود که در اثر فعالیت های تشخیصی ، درمانی ، مراقبتی آزمایشگاهی ، پژوهشی و خدماتی در بیمارستان ها و سایر مراکز ارائه دهنده خدمات سلامت تولید می گردد و به دلیل ماهیت بالقوه عفونی ، خطرناک ، شیمیایی یا دارویی می تواند برای سلامت انسان و محیط زیست مخاطره آمیز باشد .

## انواع پسماندهای بیمارستانی

- ❖ پسماند عادی
- ❖ پسماند عفونی
- ❖ پسماند تیز و برنده
- ❖ پسماند شیمیایی و دارویی
- ❖ پسماند پاتولوژیک

۱- **پسماند عادی:** شامل زباله های شبه خانگی ، آشپزخانه ، آبدارخانه ، اداری ، مالی و از این قبیل می باشد .

۲- **پسماند عفونی :**

❖ محیط کشت های عوامل عفونی ناشی از کارهای آزمایشگاهی

❖ زایدات ناشی از جراحی و کالبد شکافی ها بر روی بیماران عفونی

❖ زایداتی که در تماس با بیماران دیالیزی هستند مثل تجهیزات دیالیز

❖ همه آن چیزهایی که در تماس با انسان یا حیوان با بیماری عفونی هستند

۳- **پسماند تیز و برنده :** اجسامی که باعث برش و سوراخ بر روی پوست و زخم ها شوند مثل سوزن های بخیه ، سوزن های زیر جلدی ، تیغ های جراحی و قیچی ها می باشد .

۴- **پسماند شیمیایی -داروئی :** این زائدات شامل تولیدات داروئی آلوده ، تاریخ مصرف گذشته ، ترمومترهای شکسته ، دور ریز شده واکسن ها ، ویال دارو ، مواد شیمیایی مایع و گازی ناشی از کارهای آزمایشگاهی تشخیصی و همچنین ناشی از تمیز کردن بخش ها و مواد ضد عفونی کننده می باشد مثل : مواد گندزدا ، اسیدها و قلیاها

۵- **پسماندهای باتولوژیک:** جفت، جنین مرده، بافت و اندام های قطع شده (آمپوته)

زباله های نوک تیز و برنده در سiftی باکس جمع آوری شود . پس از پر شدن ۳/۴ سiftی باکس ، درب آن با مشخصات تاریخ و نام بخش ، پلمپ شده و به واحد امحا فرستاده می شود .

زباله های عفونی در کیسه زباله مقاوم زرد رنگ دفع می شود .

زباله های شبه خانگی در کیسه زباله مشکی رنگ دفع می شود .

زباله های دارویی و شیمیایی در کیسه زباله سفید دفع می شود .

اعضا و اندام های قطع شده یا قسمت های جدا شده بدن ، جفت و جنین سقط شده بایستی مجزا در داخل دو عدد کیسه زباله زرد جمع آوری شده و به آرامستان انتقال داده شود .

## تجهیزات و دستگاه های موجود در بخش پسماند

۱ دستگاه بی خطر ساز بخار ( اتوکلاو که از شرکت متین طب خریداری شده است )

۱ دستگاه خردکن

۱ دستگاه دیگ بخار

۱ دستگاه باسکول برای توزین زباله ها

۳ عدد بین مخصوص حمل زباله

وسایل حفاظت فردی مثل گوش گیر ، شیلد صورت ، چکمه ، ماسک ، دستکش ایمنی ماسک زغال فعال در این بخش موجود می باشد .

**مسئول بخش :** خانم مهندس پورحسین

**پرسنل بخش :** آقای جاوید

**شیفت کاری :** ساعت ۷/۳۰ صبح تا ۱۴/۳۰ ظهر

## روتین بخش

- ❖ پرسنل کمک پرستار / خدمات ، کلیه زباله های جمع آوری شده در بخش ها را بر حسب نوع زباله بوسیله بین های مخصوص هر زباله به واحد زباله دانی منتقل نموده و در داخل بین های زباله موجود در این واحد قرار می دهند .
- ❖ پرسنل واحد پسماند کلیه پسماندهای موجود در واحد زباله دانی را وزن نموده و در فرم مخصوص ثبت می نمایند .
- ❖ پرسنل واحد پسماند پسماندهای عادی را بدون هر گونه عملیات بی خطر سازی تحویل شهرداری می دهند .
- ❖ پرسنل واحد پسماند ، پسماندهای عفونی را پس از توزین ، داخل نایلون های نسوز مخصوص دستگاه اتوکلاو قرار داده و بی خطر می نمایند .
- ❖ پرسنل واحد پسماند ، پسماند های تیز و برنده ( سیفتی باکس ) را پس از توزین در داخل دستگاه اتوکلاو قرار داده و بی خطر می نمایند .
- ❖ پرسنل واحد پسماند ، سیفتی باکس ها را پس از بی خطر سازی در داخل دستگاه خردکن قرار داده و خرد می کنند و پس از خرد کردن در کیسه زباله های مقاوم جمع آوری نموده تحویل شهرداری می دهند .
- ❖ پرسنل شهرداری هر روز نسبت به جمع آوری زباله ها از بیمارستان به این مرکز مراجعه نموده و پس از تحویل زباله های بی خطر شده و زباله های عادی ، فرم مخصوص تحویل روزانه پسماند را نیز امضا می نمایند .
- ❖ پرسنل واحد پسماند ، پسماندهای شیمیایی و دارویی را در داخل ظروف محکم و مقاوم جمع آوری کرده و کیسوله می نمایند .

- ❖ پرسنل واحد پسماند ، هر روز در اولین ست از شروع کار دستگاه اتوکلاو ، اندیکاتور کلاس شش را در داخل دستگاه قرار می دهند تا از عملکرد صحیح فشار و بخار دستگاه ، اطمینان حاصل نمایند .
- ❖ تست بیولوژیکی به صورت ماهانه توسط شرکت معتمد سازمان محیط زیست از دستگاه اتوکلاو انجام می شود .
- ❖ پرسنل واحد پسماند ، بین های موجود در قسمت زباله دانی و امحاء زباله را به صورت روزانه شستشو داده و ضد عفونی می نمایند .
- ❖ مسئول واحد ، پس از پایان هر ماه ، فرم مخصوص توزین را جمع آوری نموده و پس از ارزیابی در فرم اظهارنامه ثبت می نمایند .
- ❖ مسئول واحد ، فرم اظهارنامه و جواب تست بیولوژیکی که از شرکت معتمد محیط زیست دریافت نموده را به مرکز بهداشت شهرستان تبریز ارسال می نمایند .

## مدت زمان مجاز ماندگاری پسماند طبق آیین نامه مدیریت پسماندهای بیمارستانی

- ❖ شرایط آب و هوایی معتدل : ۷۲ ساعت در فصل سرد و ۴۸ ساعت در فصل گرم
- ❖ شرایط آب و هوایی گرم : ۴۸ ساعت در فصل سرد و ۲۴ ساعت در فصل گرم

## خرابی و خواب دستگاه بی خطر ساز

در هنگام خرابی دستگاه بی خطر ساز ، پرسنل واحد پسماند ، به مسئول بهداشت محیط اطلاع می دهند . مسئول بهداشت محیط با مسئول تاسیسات تماس گرفته و نسبت به رفع مشکل اطلاع رسانی می نمایند . مسئول تاسیسات با شرکت مربوطه تماس گرفته و موضوع را اطلاع می دهند . شرکت مربوطه همان روز به بیمارستان مراجعه نموده و نسبت به تعمیر دستگاه اقدام می نمایند .